

Державний вищий навчальний заклад
«Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
проректор з навчальної
роботи С. В. Шарин
«___»_____2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

„Фізична терапія, ерготерапія у педіатричній травматології та ортопедії”

Освітньо-наукова програма 227 – Фізична терапія, ерготерапія

Освітній рівень третій (освітньо-науковий)

Спеціальність 227 Фізична терапія, ерготерапія

Галузь знань 22 – Охорона здоров'я

Робоча програма «Фізична терапія, ерготерапія у педіатричній травматології та ортопедії» для аспірантів спеціальності 227 Фізична терапія, ерготерапія.

Розробник:

Доцент Олексюк Л.І.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри Фізичної терапії,
ерготерапії

Протокол № 1 від “29” серпня 2022 р.

Завідувач кафедри фізичної терапії, ерготерапії

“29” серпня 2022 р. _____ Лапковський Е.Й.

Схвалено методичною комісією факультету фізичного виховання і спорту

Протокол від “30” серпня 2022 р. № 1

“30” серпня 2022 р.

Голова

_____
(підпис)

_____
(прізвище та ініціали)

© Прикарпатський національний
університет імені Василя Стефаника,
2022 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни		
		денна форма навчання	заочна форма навчання	вечірня форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань Охорона здоров'я Спеціальність 227 Фізична терапія, ерготерапія	Нормативна		
Змістових модулів – 1				
Кількість кредитів – 3	Освітня програма Всі	Рік підготовки:		
Індивідуальне науково-дослідне завдання: –		1-й		
Загальна кількість годин - 90		Семестр		
		1-й, 2-й		
Тижневих годин для денної, заочної та вечірньої форм навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 4	Освітній рівень: третій (освітньо-науковий) PhD	Лекції		
		20 год.		
		Практичні, семінарські		
		10 год.		
		Лабораторні		
		год.	__ год.	
		Самостійна робота		
60 год.				
Індивідуальні завдання: __ год.				
Вид контролю: Залік				

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Зміст курсу передбачає : підготувати фахівців з глибоким розумінням проблем, що виникають у дітей з хворобами опорно-рухової системи та здатних застосовувати ефективні техніки та методики фізичної терапії для поліпшення функціонального стану пацієнтів..

Мета курсу: формування сучасного мислення та системи спеціальних знань з основ фізичної терапії в педіатричній травматології та ортопедії і умінь щодо організації та проведення реабілітаційних заходів при різноманітних захворюваннях та травмах опорно-рухового апарату в педіатрії.

Компетентності:

Загальні компетентності (ЗК).

ЗК1. Знання загальних методів дослідження в травматології та ортопедії

ЗК2. Знання показів та протипоказів до фізичної терапії в травматології та ортопедії

ЗК3. Знання основних понять у педіатрії: періодизація дитячого віку; фізичний розвиток дітей різного віку; нормальний розвиток дитини.

ЗК4. Уміння провести антропометричне обстеження

ЗК5. Знання нормальної анатомії та фізіології.

ЗК6. Володіння основними техніками та методиками фізичної терапії, включаючи масаж, розтяжку, вправи з руху та зміцнення м'язів, роботу з кинезіологічними стрічками тощо.

Результати навчання:

Програмні результати навчання

- ПР 1 Розуміння основних понять та термінології, пов'язаних з ортопедією та травматологією у дітей.
- ПР 2 Знання про типові порушення функцій опорно-рухової системи, що виникають у дітей, а також про важливість ранньої діагностики та лікування.
- ПР 3 Вивчення технік та методик фізичної реабілітації після травм та операцій, включаючи відновлювальну та реабілітаційну гімнастику, роботу зі спеціальними пристроями та іншими засобами реабілітації.
- ПР 4 Ознайомлення зі специфікою роботи з різними категоріями дітей, включаючи дітей з обмеженнями в рухах, з порушеннями розвитку та іншими особливостями.
- ПР 5 Опанування основних засобів фізичної терапії дітей різного віку у травматології та ортопедії.
- ПР 6 Уміння складати програму фізичної терапії залежно від анатомо-фізіологічних характеристик дітей із травмами ОРА.
- ПР 7 Здатність здійснювати реабілітаційні втручання в травматології та ортопедії
- ПР 8 Здатність оцінювати результати втручання і проводити корекцію реабілітаційних програм залежно від віку дитини

3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Тема: Основні поняття спеціальності «травматологія та ортопедія в педіатрії».

1. Вступ: поняття “травматологія” та “ортопедія”.
2. Види травм, пошкодження опорно-рухового апарату.
3. Розгляд ситуаційних задач у травматології.
4. Розгляд базових термінів вивих; перелом; розрив зв'язок; травми сухожилків
5. Відкриті та закриті переломи.
6. Фізична терапія при переломах кісток.
7. Фізична терапія при вивихах кінцівок.

Тема 2. Невідкладні стани в травматології та ортопедії.

1. Фізична терапія при опіках.
2. Фізична терапія після ДТП.
3. Реабілітаційні втручання при невідкладних станах в травматології.
4. Алгоритм дії у випадках невідкладних станів в травматології
5. Основні поняття невідкладних станів.

Тема 3. Поняття “Політравма” , Травматична хвороба

1. Діагностика у фізичній терапії при роботі з “політравмою”.
2. Основи фізичної терапії при політравмах.
3. Алгоритм дії фізичного терапевта у роботі з політравмою.
4. Складання реабілітаційної програми при роботі з політравмою
5. Фізична терапія при ЧМТ

Тема 4. Реабілітаційне обстеження дітей з ортопедичною патологією

1. Поняття “ортопедична патологія”.
2. Різновид ортопедичних патологій.
3. Алгоритм дії фізичного терапевта при обстеженні дитини з ортопедичною патологією.
4. Методи корекції ортопедичних патологій у фізичній терапії
5. Складання реабілітаційної програми
6. Аспекти реабілітаційного обстеження в ортопедії

Тема 5. : Фізична терапія у дітей з патологією стоп

1. Фізична терапія при патології стоп.
2. Обстеження та діагностика дітей з патологією стоп (кляшоногість, плоскостопість та ін.)
3. Засоби фізичної терапії у дітей при кляшоногості.
4. Засоби фізичної терапії при плоскостопості
5. Складання реабілітаційної програми фізичної терапії для нижніх кінцівок

Тема 6. Фізична терапія у дітей при сколіотичних деформаціях хребта

1. Етіологія і сутність поняття “сколіоз”
2. Фізична терапія при сколіозі.
3. Обстеження та діагностика дітей викривленням хребта
4. Застереження у фізичній терапії при сколіозі
5. Складання реабілітаційної програми

Тема 7. Фізична терапія при ВМК (вродженій м'язовій кривошії)

1. Етіологія і сутність поняття “Вроджена м'язова кривошия”
2. Обстеження дітей із ВМК у фізичній терапії .
3. Застереження та протипокази до занять фізичною терапією у дітей з ВМК
4. Засоби фізичної терапії при ВМК
5. Складання реабілітаційної програми

Тема 8. Основні проблеми що виникають у реабілітаційному втручанні в травматології та ортопедії

1. Негативні чинники що впливають на заняття фізичною терапією в травматології та ортопедії
2. Групи ризику, так звані “червоні” та “жовті” прапорці.
3. Вирішення ситуаційних задач
4. Підбір індивідуальних засобів фізичної терапії
5. Так звані “жовті та червоні прапорці” у фізичній терапії в траматології

Тема 9. Організація реабілітаційного процесу в травматології у дітей

1. Основні завдання організації реабілітаційного процесу
2. Які етапи включає реабілітаційний процес.
3. Вирішення ситуаційних задач
4. Планування реабілітаційного процесу
5. Складання реабілітаційної програми

Тема 10. Основні аспекти складання реабілітаційних програм в травматології та ортопедії.

1. Основні завдання організації реабілітаційного процесу
2. Які етапи включає реабілітаційний процес.
3. Вирішення ситуаційних задач
4. Планування реабілітаційної програми
5. Складання реабілітаційної програми

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Денна, заочна, вечірня форми					
	усього	у тому числі				
		л	с	п	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7
1-й семестр						
Тема 1. Основні поняття спеціальності «травматологія та ортопедія в педіатрії».	18	2	1			8
Тема 2. Невідкладні стани в травматології та ортопедії	16	2	1			6
Тема 3. Поняття “Політравма” , Травматична хвороба	20	2	1			4
Тема 4. Реабілітаційне обстеження дітей з ортопедичною патологією	14	2				8
Тема 5. Фізична терапія у дітей з патологією стоп	20	2	1			6
Тема 6. Фізична терапія у дітей при сколіотичних деформаціях хребта	16	2	1			8
Тема 7. Фізична терапія при ВМК (вродженій м’язовій кривошії)	16	2	1			6
Тема 8. Основні проблеми що виникають у реабілітаційному втручанні в травматології та ортопедії	18	2	1			6
Тема 9. Організація реабілітаційного процесу в травматології у дітей	14	2	1			4
Тема 10. Особливості складання реабілітаційних програм та постановки короткострокових цілей у травматології та ортопедії у дітей	16	2	1			4
Усього годин	90	20	10			60

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Основні поняття спеціальності «травматологія та ортопедія в педіатрії».	1
2	Невідкладні стани в травматології та ортопедії	1
3	Поняття “Політравма”, Травматична хвороба	1
4	Реабілітаційне обстеження дітей з ортопедичною патологією	1
5	Фізична терапія у дітей з патологією стоп	1
6	Фізична терапія у дітей при сколіотичних деформаціях хребта	1
7	Фізична терапія при ВМК (вродженій м’язовій кривошії)	1
8	Основні проблеми що виникають у реабілітаційному втручанні в травматології та ортопедії	1
9	Організація реабілітаційного процесу в травматології у дітей	1
10	Особливості складання реабілітаційних програм та постановки короткострокових цілей у травматології та ортопедії у дітей	1
Разом		10

6. Теми лабораторних занять

Відповідно до робочої програми з дисципліни «Фізична терапія, ерготерапія у педіатричній травматології та ортопедії» лабораторні заняття не заплановані

7. Самостійна робота

Самостійна робота аспірантів – невід’ємна складова частина навчально-наукового процесу, яка відіграє важливу роль у процесі формування майбутнього спеціаліста.

Мета самостійної роботи – набуття навичок щодо вирішення конкретних практичних завдань і використання отриманих знань у подальшій практичній діяльності.

Самостійна робота при вивченні курсу складається з різних її видів:

- підготовка до аудиторних занять (лекцій, семінарів, практичних занять);
- самостійне опрацювання окремих тем навчальної дисципліни згідно з навчально-тематичним планом.

Підготовка до лекційного заняття передбачає обов’язкове вивчення матеріалу попередньої лекції і ознайомлення з матеріалами наступної лекції (підручники, посібники).

Підготовка до семінарських занять передбачає обов’язкове вивчення отриманого теоретичного матеріалу з метою застосування набутих знань на семінарських заняттях. Під час підготовки до заняття відповідної теми необхідно детально вивчити конспект лекції, підручник (навчальний посібник) та коротко законспектувати засвоєний матеріал. Семінарські заняття передбачають вивчення теоретичного матеріалу за планом до заняття. Аспірант самостійно завершує у позааудиторних умовах розпочаті в аудиторіях завдання і здає у час, який встановлює викладач.

Виконувати завдання необхідно в такій послідовності:

- ознайомитись із завданням і вивчити його умову;
- визначити методи (прийоми) розв’язання кожної конкретної ситуації;
- безпосередньо почати розв’язувати завдання;

- обґрунтувати висновки і пропозиції згідно з отриманими результатами;
- виконане завдання належно оформити;

- захистити завдання (якщо це встановлено робочою програмою дисципліни) відповідно до встановленого графіка самостійної роботи.

Якщо передбачений програмою обсяг завдань аспірант не виконав і не захистив, то до заліку його не допускають.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Основні поняття спеціальності «травматологія та ортопедія в педіатрії».	8
2	Невідкладні стани в травматології та ортопедії	6
3	Поняття “Політравма” , Травматична хвороба	4
4	Реабілітаційне обстеження дітей з ортопедичною патологією	8
5	Фізична терапія у дітей з патологією стоп	6
6	Фізична терапія у дітей при сколіотичних деформаціях хребта	8
7	Фізична терапія при ВМК (вродженій м’язовій кривошії)	6
8	Основні проблеми що виникають у реабілітаційному втручанні в травматології та ортопедії	6
9	Організація реабілітаційного процесу в травматології у дітей	4
10	Особливості складання реабілітаційних програм та постановки короткострокових цілей у травматології та ортопедії у дітей	4
Разом		60

8. Індивідуальні завдання

Відповідно до робочої програми з дисципліни «Фізична терапія, ерготерапія у педіатричній травматології та ортопедії» індивідуальні завдання не заплановані.

9. Методи навчання

Словесні (навчальна лекція, пояснення, розповідь, бесіда, навчальна дискусія, диспут). Наочні (спостереження, демонстрування). Практичні (експериментальні навички). Проблемно-пошукові (розв’язання проблемних ситуацій і завдань, проблемне викладення). Методи за логікою руху змісту навчального матеріалу (індуктивні, дедуктивні).

За характером пізнавальної діяльності, при вивченні дисципліни «Організація наукових досліджень» використовуються: пояснювально-наочний проблемний виклад; частково-пошуковий та дослідницький методи.

10. Методи контролю

Методами контролю з дисципліни «Організація наукових досліджень» є поточний та підсумковий контроль.

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Формами проведення поточного контролю з дисципліни є:

- усні опитування на практичних заняттях;

- захисти підготовлених завдань (на лекційних та семінарських заняттях);
- тестування тощо.

Підсумковий контроль з дисципліни «Організація наукових досліджень» включає семестровий контроль у формі заліку.

Критерії оцінювання рівня знань на семінарських заняттях, при виконанні самостійних завдань:

5 балів – коли аспірант дає обґрунтовані, теоретично і практично правильні відповіді на запитання, рішення завдань правильні, демонструє знання навчально-методичної літератури, наводить узагальнення і висновки, був присутній на лекціях і семінарських заняттях;

4 бали – коли аспірант знає викладений матеріал на «відмінно», але ним допущені незначні помилки у формулюванні термінів, категорій, розрахунків, коли за допомогою викладача швидко орієнтується і знаходить правильні відповіді. Присутність на лекціях і семінарських заняттях обов'язкова;

3 бали – коли аспірант дає неправильну відповідь на одне запитання або на всі запитання дає малообґрунтовані, невичерпні відповіді, припускається грубих помилок у розрахунках і тільки за допомогою викладача може виправити допущені помилки;

2 бали – коли аспірант дає неправильні відповіді на 2-3 запитання, припускається грубих помилок у розрахунках і не може їх виправити, погано орієнтується в лекційному матеріалі;

1 бал – аспірант отримує за умови, якщо не зміг викласти зміст питання, погано орієнтується в матеріалі; відсутні логічна послідовність висловлювань та зміст відповіді; виконане завдання містить багато помилок, що заважають розумінню загального змісту;

0 балів – відповідь відсутня.

11. Система оцінювання

Загальна система оцінювання курсу.

Для перевірки знань, умінь і навичок здобувачів при вивченні навчальної дисципліни використовуються такі форми контролю: поточний, підсумковий. Поточний контроль передбачає оцінювання здобувачів на практичних заняттях, результати тестування, (100 балів). Підсумкова оцінка виставляється за результатами підведення підсумків поточного контролю.

Вимоги до письмової роботи.

Письмова робота з будь-якого виду занять, повинна бути належним чином оформлена, повинна містити умову поставленого завдання (задачі), пояснення, рисунки, формули, графіки тощо. Письмова робота повинна бути грамотно написана і читабельна.

При оцінці роботи здобувача на семінарському занятті враховується: розуміння здобувачем теоретичного матеріалу, пов'язаного з темою, яка обговорюється на занятті, вміння теоретично обґрунтовувати твердження, вміння викладати свої думки письмово (у випадку письмової роботи), правильність і послідовність викладання своїх думок (розв'язку задачі), самостійно висловлювати ідеї і вміння відстоювати їх, вміння застосовувати теоретичні положення теми до розв'язку конкретних задач, застосування ілюстрацій (презентацій) впродовж доповіді на семінарі, участь (активність) студента при розв'язку задач та в дискусії при обговоренні питань на семінарі.

Умови допуску до підсумкового контролю

Здобувач допускається до підсумкового контролю (заліку), якщо він впродовж семестру сумарно набрав 50 і більше балів. В іншому випадку Здобувачу у екзаменаційній відомості робиться запис «не зараховано».

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
80 – 89	B	добре	
70 – 79	C		
60 – 69	D	задовільно	
50 – 59	E		
26 – 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-25	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

12. Перелік питань, які виносяться на залік

1. Поняття “ортопедія”
2. Фізична терапія у травматології
3. Ефективність фізичної терапії в ортопедії та травматології
4. Яка роль фізичного терапевта в реабілітації дитини зі зламом кістки?
5. Дисплазія суглобів.
6. Поняття “сколіоз”
7. Фізична терапія при викривленні хребта у дітей
8. Дисплазія кульшового суглоба у дітей
9. Методи діагностики у травматології-ортопедії для дітей.
10. Симптоматика у “невідкладних станах” в травматології та ортопедії.
11. Травми що призводять до невідкладного стану.
12. Алгоритм дії при опіках
13. Поняття “переохолодження”
14. Основні аспекти у реабілітації дітей з ортопедичними патологіями
15. Поняття “невідкладний стан” у травматології та ортопедії.
16. Фізична терапія як профілактика у дітей з патологією нижніх кінцівок
17. Основні аспекти реабілітаційного втручання в травматології
18. Показання і протипоказання до використання фізичної терапії в ортопедії та травматології.
19. Поняття “Політравми”.
20. Оцінка ефективності фізичної терапії в ортопедії та травматології.

21. Фізична терапія при “політравмах”.
22. Основні завдання реабілітаційного обстеження дитини з ортопедичною патологією.
23. Поняття “ортопедична патологія”.
24. Мета фізичної терапії у дітей з патологією стоп.
25. Сколіотична деформація хребта у дітей.
26. Фізична терапія у реабілітації сколіотичних деформацій хребта у дітей.
27. Фізична терапія у дітей з ВМК.
28. Помилки при реабілітації дітей при переломах кінцівок.
29. Реабілітаційне втручання в травматології та ортопедії.
30. Поняття “реабілітаційний процес” в травматології у дітей.
31. Методи реабілітації в травматології у дітей.
32. Роль фізичного терапевта в організації реабілітаційного процесу в травматології у дітей.
33. Методи фізичної терапії для зняття больового синдрому.

34. Складання реабілітаційної програми для дитини після травми.
35. Поняття “короткострокові цілі” та “довгострокові цілі” у реабілітації..
36. Підбір засобів фізичної терапії у травматології та ортопедії у дітей.

12. Рекомендована література

Базова

Література:

1. Лікувально-реабілітаційний масаж: навч. посіб. / Д. В. Вакуленко [та ін.]. - Київ : ВСВ Медицина, 2020. - 568 с.
2. Лянной Ю. О. Основи фізичної реабілітації: навч. посіб. для студентів вищ. навч. закл. / Ю. О. Лянной ; ред. Ю. О. Лянной. - Суми : Вид-во Сум. ДПУ ім. А. С. Макаренка, 2020. - 368 с.
3. Майкова Т.В. Ерготерапія: підручник/ Т.В. Майкова, С.М. Афанасьєв, О.С.Афанасьєва. – Дніпро: Журфонд, 2019. – 374 с.
4. Мухін В.М. Фізична реабілітація : Підручник. – Київ: Олімп. література, 2009. С. 95-99.
5. Основи діагностичних досліджень у фізичній реабілітації: навч. посібник для студ. / Т. Бойчук, М. Голубєва, О. Левандовський, Л. Войчишин. Л.: ЗУКЦ, 2010. 240 с. ISBN 973-966-1518-64-2.
6. Основи реабілітації, фізичної терапії, ерготерапії : підруч. для студентів I рівня вищ. освіти: галузь знань 22 "Охорона здоров'я", спец. 227 "Фізична терапія, ерготерапія" / за заг. ред.: Л. О. Вакуленко, В. В. Клапчука. - Тернопіль : ТДМУ "Укрмедкнига", 2020. - 372 с.
7. Попадюха Ю.А. Сучасні технічні та ортопедичні засоби у реабілітації, фізичній терапії, ерготерапії: Підручник у 2 томах. Т 1. / Ю.А. Попадюха. – К.: Центр учбової літератури, 2020. – С. 33-126.
8. Попадюха Ю.А. Сучасні технічні та ортопедичні засоби у реабілітації, фізичній терапії, ерготерапії: Підручник у 2 томах. Т 2. / Ю.А. Попадюха. – К.: Центр учбової літератури, 2020. – С. 459-640.
9. Physical Therapy for Children With Cerebral Palsy: An EvidenceBased Approach 1st Edition, by Mary Rahlin. ISBN 9781617110658
10. Pediatric Rehabilitation, 5th revised Edition: Principles and Practice by Michael A. Alexander, Dennis J. Matthews. ISBN 9781620700617
11. Neurological Rehabilitation: Optimizing motor performance 2nd revised Edition by Janet H. Carr MA, Roberta B. Shepherd ISBN 9780702040511 Orthopedic Physical Assessment 6th Revised Edition by David J. Magee ISBN 9781455709779
12. Campbell's Physical Therapy for Children Expert Consult 5th revised Edition, by Robert J. Palisano, Margo Orlin, Joseph Schreiber, ISBN 9780323390187

